

מגן אברהם סימן תצ

בסוכות קהלת מפני שהם ימי שמחה וכתוב בקהלת ולשמחה מה זו עושה.

לבוש אורח חיים סימן תרסג

ואומרים קהלת לעולם בשבת דחול המועד דסוכות, או ביום שמיני עצרת שחל להיות בשבת, וטעמא משום דסוכות הוא זמן שמחתנו, וספר קהלת משבח ומזרז את הבריות שישמחו בחלקם ולא ירדפו אחר רבוי הממון, והנהנה ממה שיש לו מתת אלקים היא.

ר' צדוק הכהן מלובלין - צדקת הצדיק אות רב

ושמעתי דלכן קורין אותו בסוכות לא מפני שמהביל שמחת עולם הזה רק שממנו נקח תוקף ועיקר השמחה האמיתית על ידי ההבלת כל עניני עולם הזה רק זה חלקי וגו'

מסכת ברכות דף נז עמוד ב

שלשה כתובים קטנים הם: הרואה שיר השירים בחלום - יצפה לחסידות, קהלת - יצפה לחכמה, קינות - ידאג מן הפורענות.

קהלת פרק ה' פסוק יד

כַּאֲשֶׁר יֵצֵא מִבֶּטֶן אִמּוֹ עָרוֹם יָשׁוּב לְלֶכֶת כְּשֶׁבֶא וּמָאוּמָה לֹא יֵשָׂא בְעַמְלּוֹ שְׂלִיךְ בְּיָדוֹ :

קהלת רבה פרשה ה

כאשר יצא מבטן אמו, גניבא אמר לשועל שמצא כרם והיה מסוייג מכל פנותיו והיה שם נקב אחד ובקש להכנס בו ולא הוה יכול מה עבד צם תלת יומין עד דכחיש ותשש ועאל בהדא נקובא, ואכל ושמן, בעא למיפק ולא יכול מעיבר כלום, חזר וצאים תלת יומן אוחרנין עד דכחיש ותשש וחזר היך מה דהוה נפק, כד נפק הוה אפיך אפוי ואיסתכל ביה אמר כרמא כרמא, מה טב את ומה טבין אינון פירין דבגווד, וכל מה דאית בך יאין ומשבחן, ברם מה הניה ממך, כמה דבר נש עליל לגוויך כך הוא נפיק, כך הוא דין עלמא.

יערות דבש דרוש ו

והנה יעצה לנו התורה בסוכות שהוא סוף ימי תשובה לקבל על עצמנו גלות ולהיות כל העולם נחשב בעינינו כתוהו וכצל ולכך אמרו (סוכה ב) צא מדירת קבע ושב בדירת עראי להורות כי גרים אנחנו עלי ארץ מבלי קבע וימינו כצל שבין לילה היה ובין לילה אבד רוח נושב ואיננו ומה יתרון לו לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש

וכל ימיו תהיה עינו למעלה לשוכן שמימה כאמרם שיש לעשות סכך בענין שהכוכבים נראים מתוכו בהירים ויהיה לבו לשמים ואולי יחוס הקב"ה על נכה לבב ועני היות

מצב שפלותו וכי כל שבתו בארץ מעט ורע כל היום מי גבר ימלט מפגעי ונגעי זמן ותמורת הימים וא"כ הקב"ה חומל דל ויתנחם על עפר ואפר וזו עצה עמוקה לעשות בז' ימי סוכות כי אז הדין עדיין מתוח ותלוי עד שמיני עצרת שיש לנו לשמוח ובטוחים אנו בחסד ה' שיצא לצדק דיננו...

וזהו שרמז הפסוק (ויקרא כג מב) 'בסוכות תשבו ז' ימים', זהו הכלל שזה ודאי להמלט מהדין, אבל 'האזרח' דהיינו צדיקי ישראל הנקראים אזרחים ע"ש אברהם אבינו הנקרא אזרחי מעבר הנהר, 'ישבו בסוכות' תמיד מבלי הפסק ומבלי זמן כלל כי אם תמיד ישבו בסוכות מבלי מניעה כלל ותמיד יהיה כל העולם אצלם לדירת עראי כנ"ל ומה טוב לנו כי נשמור כן

אמנם יש בסוכה רמז ג"כ על התורה כי היא צלא דמהימנותא והיא התורה הנקראת צלא דמהימנותא וע"ז צווח שלמה (שה"ש ב ג) בצלו חמדתי וישבתי והוא צל תורה וצל סוכה ובזה יש לאדם לישב וללמוד תורה בסוכה... כי סוכה עשויה לענן ה' יומם על הסוכה ואף שאין נראה מ"מ ברור ואמת מי שיושבים בסוכה לשמה ועוסקים בתורה ושמחים בחג במצוה ושמחת מועדות שענן ה' חופף למעלה מעלה עין ראתה ותאשרנו אבל מי שעוסק בסוכה בדבר לצון וחטא ופשע מעביר הענן ונעשה ענן בקר ועבים דשוא של ס"א וע"ז נאמר (איוב ז ט) כלה ענן וילך אבל עיקר סוכה היא התורה

תשובות והנהגות כרך ה סימן רכב

סוכות נקרא זמן שמחתנו, וחובת השמחה בה רבה מאד ובפרט במקדש, וטעם הדבר נראה שלאחר ר"ה ויוה"כ שהקב"ה מכפר בהם לישראל, השטן מקטרג שיום כיפור לא פועל שינוי אצל עם ישראל והם כמו קודם, וקידם הקב"ה שעוד לפני שמוסר הפתקים בהושענא רבה יהיו ימי שמחה שאין כדוגמתן, נגילה ושמחה בך, ששמחים בתורתו, ובזה ישראל מוכיחים שהם בנים להקב"ה ולא רק כעבדים, שעבד ממלא פקודות מתוך ההכרח, אבל אינו שמח לעשותם, ואילו בן שמח לעשות את רצון אביו כדי שיהנה מזה, וכל מלאכתו היא בשמחה,

ולכן מסר לנו הקב"ה את חג הסוכות ששמחים בו על שעובדים את הקב"ה ואנו כבנים, והשטן בע"כ סותם פיו, כי אב אינו מוכן לשמוע קטרוג על בניו, ובזה יוצא הגמר דין בהושענא רבה לטובתנו כבנים, וזהו עיקר טעם מצות שמחה בסוכות לקיים כל מצוות החג בשמחה רבה ועצומה, שבזה זוכים לדחות בס"ד כל פורענות כי מראים שעובדים את הקב"ה באהבה כבנים ואב אוהב את בניו ומרחם עליהם.

וביארנו עוד, שהחפשיים למיניהם טוענים שהתורה מגבילה את האדם שאינו יכול ליהנות מהחיים, כי דבר זה אסור וזה אסור, וכל רגע מהחיים הוא ממש כעבד עם פקודות בכל ענין, ולדבריהם יש להם עלינו רחמנות שחסר לנו אושר בחיים, ושפיר אחרי יוה"כ כל אחד מקבל ע"ע עבודת ה' בשמחה, ובזה מוכיחים שהתורה אינה ח"ו עול עלינו אלא אדרבה אנו שמחים בעבודת ה'. שזהו מעיקר עבודת ה' שתהא בשמחה דוקא, ואם כן סוכות משלים את יום כיפור וכמ"ש.